

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7Co/157/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4211203277
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 10. 2012
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Erika Madaraszová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2012:4211203277.1

Uznesenie

Krajský súd v Nitre v právnej veci navrhovateľa: CETELEM SLOVENSKO, a.s., so sídlom Bratislava, Panenská 7, IČO: 35 787 783, zastúpený JUDr. Helenou Strachotovou, usadenou euroadvokátkou so sídlom Martin, Hviezdoslavova 7, proti odporkyni: T. L., nar. XX. XX. XXXX, bytom W., W. 2, o zaplatenie 845,04 eura s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Komárno, zo dňa 8. februára 2012, č.k. 6C/345/2011-61, takto

rozhodol:

Odvolačí súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutom zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania zrušuje a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa uložil odporkyni povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 459,95 eura v mesačných splátkach po 50,- eur, ktoré splátky sú splatné 28. dňa, toho ktorého mesiaca pod stratou výhody splátok, počnúc 30. dňom po právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškania s plnením jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Vo zvyšku návrh zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 2 OSP tak, že žiadny z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. Rozhodnutie po právnej stránke odôvodnil ust. § 23a ods. 1 zák. č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa, ust. § 39, § 52 ods. 2, § 457 Občianskeho zákonníka vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu, podľa ktorého účastníci dňa 19. 02. 2008 uzatvorili na predtlačenom formulári zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej bol odporcovi poskytnutý úver vo výške 829,81 eura (24.999,- Sk) a odporkyňa sa zaviazala tento splácať v mesačných splátkach po 61,61 eura (1.856-Sk) s počtom splátok 18. Odporkyňa si však svoje povinnosti vyplývajúce z úverovej zmluvy riadne a včas neplnila lebo nedodržala splátkový kalendár a dostala sa do omeškania. Poukázal na to, že v tomto konaní sa navrhovateľ domáhal zaplatenia sumy 845,04 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 9 % ročne od 01. 08. 2009 do zaplatenia, pričom svoj nárok odvodzoval od zmluvy o spotrebiteľskom úvere zo dňa 19. 02. 2008. Preto súd z úradnej povinnosti preskúmal túto zmluvu z hľadiska jej súladu s dobrými mravmi a posúdil, či ide o zmluvu platnú podľa ust. § 39 Občianskeho zákonníka. Z vykonaného dokazovania mal za preukázané, že v zmluve dohodnutá ročná percentuálna miera nákladov bola 46,75 % a úroky z úveru boli dohodnuté vo výške 22,42 % Súd prvého stupňa takto dohodnutú výšku úrokov z úveru podrobil kontrole z pohľadu zásad o ochrane spotrebiteľa a dospel k záveru, že takto dohodnutá výška úroku z úveru je v rozpore s dobrými mravmi, keďže celkom zjavne presahuje mieru úrokov poskytovanú peňažnými ústavmi v čase uzavretia predmetnej zmluvy. Priemerná úroková sadzba na takýto druh spotrebiteľského úveru poskytnutý komerčnými bankami v čase uzavretia zmluvy bola 12,76 %. Zmluvu o spotrebiteľskom úvere považoval za absolútne neplatný právny úkon podľa § 39 Občianskeho zákonníka. Aj ďalšie dojednania v zmluve a to podľa článku III bodu 4.4., článku V. bodu 3, 5 všeobecných podmienok navrhovateľa považoval v rozpore s dobrými mravmi. Konštatoval, že spotrebiteľ je z hľadiska informovanosti a vyjednávacej pozície slabšou stranou zmluvného vzťahu, keď nemôže ovplyvniť obsah zmluvy vzhľadom na formulárovú predtlač, a teda buď prijme podmienky zmluvy, ktoré si dodávateľ sám naformuloval alebo zmluvný vzťah nevznikne. Navrhovateľ poskytol odporkyni úver v sume 829,61 eura, z ktorej sumy odporkyňa zaplatil 369,66 eura. Vychádzajúc z ust.

§ 457 Občianskeho zákonníka preto odporcyni uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi sumu 459,95 eura a vo zvyšku návrh navrhovateľa ako nedôvodný zamietol, konštatujúc, že z absolútne neplatnej zmluvy navrhovateľovi iné právo nevzniklo. Uvedenú sumu súd povolil odporcyni v zmysle ust. § 160 OSP splácať v mesačných splátkach po 50,- eur, keď zohľadnil jej sociálne pomery. Navrhovateľovi nepriznal úroky z omeškania, pretože neplatnosť zmluvy bola zistená len týmto rozsudkom, a preto sa odporca doteraz nemohol dostať do omeškania s vrátením prijatého plnenia druhému účastníkovi neplatnej zmluvy. Odstúpenie od zmluvy vykonané navrhovateľom listom zo dňa 09. 06. 2009 označil za právne neúčinné, pretože odstúpiť je možné len od platnej zmluvy. Rozhodnutie o trovách konania založil na ust. § 142 ods. 2 OSP a pri čiastočnom úspechu oboch účastníkov vyslovil, že žiadny nemá právo na náhradu trov konania.

Rozsudok v zamietajúcom výroku a vo výroku o trovách konania napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, ktorý žiadal zrušiť rozsudok v týchto častiach a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Namietal, že súd prvého stupňa nesprávne skutkovo a právne posúdil vec. Bol toho názoru, že výška úroku v tomto prípade nie je v rozpore s dobrými mravmi. V danom prípade podľa názoru navrhovateľa je nutné na posudzovanie primeranosti úroku aplikovať výšku RPMN, ktorá je stanovená nariadením vlády SR č. 238/2008 Z.z. Poukázal na to, že podľa internetového portálu Ministerstva financií vypláva, že za 1. štvrťrok bola výška priemernej úrokovej miery pre spotrebiteľské úvery do 50.000,-Sk na dobu 1 - 5 rokov vo výške 37,20 eura p.a. Z uvedeného je zrejmé, že úroková miera určená úverovou zmluvou nemôže byť hodnotená ako neprimerane vysoká. Okrem toho zastal názor, že súd pri posudzovaní výšky úrokovej miery musí brať do úvahy aj povahu subjektu poskytujúceho úver, pretože nebankové subjekty v porovnaní s bankami poskytujú úvery s väčším rizikom, pričom cena rizika sa prejavuje práve vo výške odplaty za poskytnutý úver.

Odporkyňa sa k podanému odvolaniu písomne nevyjadrila.

Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§10 ods. 1 OSP) viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 OSP) prejednal odvolanie navrhovateľa bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 OSP a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti a v súvisiacom výroku o trovách konania je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. f), h) OSP a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP).

Predmetom konania je nárok navrhovateľa voči odporcovi na zaplatenie sumy 845,04 eura spolu s 9 % úrokom z omeškania ročne od 01. 08. 2009 do zaplatenia a trov konania. Žalovaná suma podľa tvrdenia navrhovateľa (č.l. 27-28 spisu) pozostáva z dlžných mesačných splátok úveru vrátane úrokov po lehote splatnosti ku dňu účinnosti odstúpenia od úverovej zmluvy v celkovej výške 375,85 eura, neuhradených úverových istín splatných ku dňu účinnosti odstúpenia od úverovej zmluvy v celkovej výške 414,67 eura a neuhradených zmluvných pokút za omeškania so splácaním úveru spolu s poplatok za vstup pohľadávky do vymáhania v celkovej výške 54,52 eura. Uvedené nároky si navrhovateľ voči odporcyni uplatňuje na základe o zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru č. 2623577 70294588 uzatvorenej medzi účastníkmi dňa 19. 02. 2008. Z predloženej zmluvy o poskytnutí spotrebiteľského úveru vyplýva, že na jej základe navrhovateľ poskytol odporcyni úver vo výške 829, 81 eura (24.999,-Sk), pričom odporkyňa bola povinná riadne a včas splácať poskytnutý úver, a to formou pravidelných mesačných splátok po 61,61 eura. Napadnutým rozhodnutím súd prvého stupňa návrhu navrhovateľa v časti istiny 459,95 eura vyhovel. Pre absenciu odvolania odporcyni (navrhovateľ proti vyhovujúcemu výroku nie je oprávnený podať odvolanie) v tejto časti rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť a predmetom odvolacieho konania zostala odvolaním napadnutá zamietajúca časť, týkajúca sa istiny 385,09 eura, 9 % úrok z omeškania ročne od 01. 08. 2009 do zaplatenia a na ňu nadväzujúci výrok o náhrade trov konania.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 01. 03. 2010, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plneniu alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Z ust. § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa, pričom spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Vychádzajúc z citovaných ustanovení odvolací súd poukazuje na to, že jednou z charakteristických čít spotrebiteľských zmlúv je, že nesmú obsahovať neprijateľné podmienky, t. j. ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa, tak ako to zakotvuje ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Toto ustanovenie tak poskytuje širšiu súdnu ochranu spotrebiteľovi aj vo vzťahu k jednotlivým častiam zmluvy i v prípade, že tieto sú súčasťou všeobecných obchodných podmienok, ktoré tvoria osobitnú súčasť zmluvy, alebo sú zakomponované priamo v zmluve samej. Ide predovšetkým o podmienky, ktoré neúmerne poškodzujú spotrebiteľa, sú neprimerané a nečestné. Takéto podmienky zákon sankcionuje ich absolútnou neplatnosťou, okrem podmienok týkajúcich sa predmetu plnenia alebo ceny plnenia. Znamená to, že neprijateľnosť zmluvnej podmienky spôsobuje absolútnu neplatnosť zmluvy len v tejto časti, nie však absolútnu neplatnosť zmluvy ako celku, pokiaľ samozrejme táto spĺňa všeobecné náležitosti právneho úkonu upravené v I. časti, štvrtej hlavy Občianskeho zákonníka (§ 34 a nasl.), ako i formu a náležitosti vyžadované zákonom pre jej platnosť.

V danom prípade záver súdu prvého stupňa o absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka pre jej rozpor s dobrými mravmi nemá oporu v zistenom skutkovom stave a nie je ani právne dostatočne zdôvodnený. Vymenovanie podmienok zmluvy, ktoré považoval za rozporné s dobrými mravmi bez bližšej konkretizácie a zdôvodnenia, prečo by tieto sami o sebe mali privodiť neplatnosť celej zmluvy alebo zapríčiniť takú intenzitu nepomeru medzi právami a povinnosťami jej účastníkov, ktorá by túto neplatnosť spôsobovala, je nepostačujúce.

Za právny úkon priečiaci sa dobrým mravom v zmysle § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka treba považovať úkon, ktorý je všeobecne neakceptovateľný z hľadiska v spoločnosti prevládajúcich mravných zásad a princípov vzájomných vzťahov medzi ľuďmi. Súlad právneho úkonu s dobrými mravmi treba posudzovať preto vždy komplexne so zreteľom na konkrétnu situáciu na oboch stranách sporu (nielen osoby vykonávajúcej určité právo, ale aj osoby týmto úkonom dotknutej), s prihliadnutím na všetky rozhodujúce okolnosti a nezávisle od vedomia a vôle (zavinenia) toho, kto právo alebo povinnosť vykonáva. Ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka tak nemá vlastnú priamu normotvornú platnosť, ale upravuje iba spôsob aplikácie a interpretácie ustanovení, ktoré priamo upravujú právne vzťahy a to na základe všeobecných pravidiel morálnych, elementárnej slušnosti a tolerancie a morálneho charakteru konajúcich.

Pokiaľ teda súd prvého stupňa dospel k záveru o absolútnej neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere ako celku, z odôvodnenia jeho rozhodnutia musí byť zrejmé z akého konkrétneho dôvodu je zmluva absolútne neplatná ako celok, čo v dôvodoch napadnutého rozsudku uvedené nie je, preto je tento rozsudok nepreskúmateľný. Navyše sa súd prvého stupňa právne nevysporiadal s ust. § 41 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého, ak sa dôvod neplatnosti vzťahuje len na časť právneho úkonu, je neplatnou len táto časť, pokiaľ z povahy právneho úkonu alebo z jeho obsahu alebo z okolností, za ktorých k nemu došlo nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu.

Súd prvého stupňa sa preto musí najskôr opätovne vysporiadať s tým, či zmluva o spotrebiteľskom úvere, uzatvorená medzi účastníkmi bola uzatvorená platne (z doposiaľ vykonaného dokazovania nevyplýva, že by trpela vadou, ktorá by spôsobovala absolútnu neplatnosť celej zmluvy) alebo je v rozpore s dobrými mravmi len v niektorej časti (§ 41 OZ), čo by malo za následok len čiastočnú

neplatnosť zmluvy o úvere. Rovnako závery súdu prvého stupňa o právnej neúčinnosti odstúpenia od zmluvy navrhovateľom sú vzhľadom k vyššie uvedenému predčasné.

Vzhľadom k tomu, že nesporne ide o zmluvu spotrebiteľskú, bude preto povinnosťou súdu prvého stupňa po prípadnom doplnení dokazovania v potrebnom rozsahu a po vyhodnotení dôkazov v intenciách § 132 OSP skúmať prijateľnosť jednotlivých zmluvných podmienok, z ktorých navrhovateľ vyvodzuje svoj nárok a následne posúdiť jeho dôvodnosť vo vzťahu k zvyšnej časti uplatnenej istiny, ako i úrokom z omeškania. V tejto súvislosti zároveň odvolací súd poukazuje na existenciu ust. § 153 ods. 4 OSP ukladajúce súdu v prípade určenia niektorej zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú aj bez návrhu, výslovne uviesť túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietajúcej časti podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 OSP), v ktorom súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 OSP) opätovne vo veci rozhodne, pričom svoje rozhodnutie i náležite odôvodní spôsobom zodpovedajúcim ust. § 157 ods. 2 OSP. Zároveň rozhodne i o trovách celého konania, vrátane trov konania odvolacieho (§ 224 ods. 3 OSP).

Toto rozhodnutie bolo prijaté odvolacím senátom jednohlasne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.